

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **A.C.**,
oskarżonego o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 11 marca 2026 r.,
skargi obrońcy oskarżonego
na wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z dnia 3 grudnia 2025 r., III Ka 62/25,
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie
z dnia 17 lipca 2024 r., II K 1305/22,
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. zwolnić oskarżonego A.C. od kosztów sądowych postępowania skargowego, obciążając nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 17 lipca 2024 r., II K 1305/22, A.C. został uniewinniony od czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji złożonej przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego, Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2025 r., III Ka 62/25, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok kasatoryjny wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył go w całości i zarzucił *„rażące naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k., mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 17.07.2024 r., sygn. II K 1305/22 i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, przy jednoczesnym sformułowaniu przez Sąd odwoławczy jednoznacznych i wiążących wskazań co do konieczności skazania oskarżonego A.C. za czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., mimo że uzupełniony w postępowaniu odwoławczym materiał dowodowy, w szczególności wyjaśnienia złożone przez oskarżonego przed Sądem odwoławczym, nie dawał podstaw do przyjęcia, że oskarżony dopuścił się pomocnictwa do oszustwa na szkodę P.M. i M.M., albowiem choć Sąd odwoławczy uzupełnił postępowanie dowodowe, to dokonane uzupełnienie, przy zachowaniu zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego oraz uwzględnieniu sytuacji życiowej oskarżonego w dacie zarzucanego mu czynu (bezdomność, czynny alkoholizm), nie pozwalało na wysnucie wniosku, że oskarżony miał świadomość, że poprzez udostępnienie danych dotyczących rachunku bankowego osobie trzeciej bierze udział w bezprawnym procederze i w konsekwencji nie dawało podstaw do przyjęcia, że swoim zachowaniem wyczerpał znamiona pomocnictwa do oszustwa, w szczególności że zachowanie oskarżonego stanowiło obiektywne ułatwienie popełnienia czynu zabronionego oraz że towarzyszył mu zamiar wymagany przez art. 18 § 3 k.k.”*. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Pisemną odpowiedź na skargę przedłożył prokurator, który wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna, dlatego też należało ją oddalić.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że pomimo podniesienia w skardze zarzutu obrazy art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k., jej argumentacja nie dotyczy przede wszystkim podstaw orzekania kasatoryjnego, ale zmierza do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy. O obrońca skonstruował zarzut skargi, a także znaczną część argumentacji w taki sposób, aby w ramach postępowania skargowego przeprowadzić ponownie kontrolę na kształt apelacyjnej, tj. aby Sąd Najwyższy wypowiedział się co trafności oceny wyjaśnień oskarżonego złożonych na rozprawie odwoławczej, której dokonał Sąd Okręgowy. Należy zatem przypomnieć, że skarga na wyrok kasatoryjny nie może być traktowana jako odpowiednik zwyczajnego środka odwoławczego, ani być środkiem umożliwiającym podnoszenie innych zarzutów, niż wskazujące na naruszenie przepisów wymienionych w art. 539a § 3 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2025 r., II KS 4/25). Wobec tego wszelkie zawarte w skardze wywody związane z oceną prawidłowości rozpoznania apelacji, nie mogą być brane pod uwagę w postępowaniu skargowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2025 r., III KS 33/25). Zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu skargowym jest bowiem bardzo ograniczony. Postępowanie to ma na celu jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 czerwca 2021 r., III KS 1/21; z dnia 31 maja 2021 r., V KS 13/21). Dlatego też rozpoznając skargę w tej sprawie Sąd Najwyższy ograniczył się do badania czy istniały podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego i czy zostały one prawidłowo wykazane i uzasadnione przez Sąd odwoławczy.

W ocenie Sądu Najwyższego argumentacja Sądu Okręgowego wykazująca zaistnienie podstawy wydania wyroku kasatoryjnego z art. 454 § 1 k.p.k. jest wystarczająca dla oddalenia skargi. W świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. (I KZP 10/18, OSNK 2018, z. 11, poz. 73), możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w

wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. Jednocześnie w wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, zgodnie z którym sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2021 r., IV KS 21/21).

W tej sprawie Sąd odwoławczy nie zdecydował się na niejako automatyczne uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I instancji, dostrzegając perspektywę wydania wyroku skazującego. Przed podjęciem takiego rozstrzygnięcia Sąd ten przeprowadził uzupełniające postępowanie dowodowe. Kluczowe w tym zakresie jest przeprowadzenie dowodu z wyjaśnień oskarżonego (k. 902-903).

Sąd odwoławczy uzasadnił wydanie wyroku kasatoryjnego na podstawie art. 454 § 1 k.p.k., przeprowadzając własną ocenę dowodów, czyniąc ustalenia także na podstawie uzupełnionego postępowania dowodowego, w szczególności treści wyjaśnień oskarżonego. Sąd ten podkreślił, że oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i nie zaprzeczył, iż założył rachunek bankowy w P. SA w dniu 7 stycznia 2016 r., a uczynił to za namową nieznanym mu osób i otrzymał za to kwotę 100-150 złotych. Przyznał ponadto, że już w przeszłości udostępniał kilkukrotnie zakładane przez siebie konta bankowe, będąc nakłanianym do tego, a następnie nigdy z nich nie korzystał. Sąd Okręgowy dokonał także wykładni istoty pomocnictwa, które jest zarzucane oskarżonemu. Wskazał, że z pewnością jako takie zachowanie należy potraktować udostępnienie nieznanej, przypadkowej osobie odpłatnie danych dotyczących rachunku bankowego,

umożliwiając podejmowanie wszelkich działań na tym rachunku bankowym, w tym m.in. fikcyjne wystawianie produktów na sprzedaż. Zwrócił uwagę na możliwość popełnienia czynu zarzucanego oskarżonemu z zamiarem ewentualnym. Wskazał, że założenie za pieniądze konta bankowego i niemal natychmiastowe przekazanie wszelkich danych jego dotyczących, nie pozostawia wątpliwości co do świadomości oskarżonego A.C., że to konto bankowe może służyć popełnieniu przestępstwa oszustwa.

Dokonując takiej oceny wyjaśnień oskarżonego i pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie, Sąd odwoławczy zajął stanowisko co do potrzeby skazania oskarżonego, czym zrealizował wymóg konieczny do uchylenia wyroku w związku z art. 454 § 1 k.p.k. W części 5.3. uzasadnienia wyroku Sąd ten wskazał bowiem, że uzupełniony w toku postępowania odwoławczego materiał dowodowy daje w aktualnym stanie sprawy podstawy do stwierdzenia winy i sprawstwa A.C. w zakresie zarzucanego mu czynu.

Podsumowując, kontrola skargowa doprowadziła Sąd Najwyższy do wniosku, że Sąd Okręgowy orzekając w tej sprawie nie naruszył art. 437 § 2 k.p.k., a uchylenie zaskarżonego wyroku miało miejsce z poszanowaniem reguł koniecznych do takiego rozstrzygnięcia, w związku z treścią art. 454 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[a.ł]